

Avdelningen för produktion
Robert Strid
robert.strid@gavle.se

Remissvar

Datum 20181102 Diarienummer 2018-000748

Inkom 2018-07-10 Er referens Ju2018/03485/L4

Mottagare:

ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.l4@regeringskansliet.se

Gästrikke Räddningstjänsts remittering av betänkandet - *En effektivare kommunal räddningstjänst (SOU 2018:54)*

Inledning

Gästrikke Räddningstjänst (GR) har som utsedd remissinstans granskat handlingar tillhörande betänkandet *En effektivare kommunal räddningstjänst* (SOU 2018:54). De förslag/bedömningar som inte tas med i detta remissvar är av sådan karaktär att GR ställer sig neutrala. Två punkter bedöms helt saknas och framförs först i remissvaret.

GR framför följande -

- **anser** att utredningen snarast bör kompletteras med en översyn av kommunens uppdrag inom rengöring (sotning) och brandskyddskontroll
- **anser** att kommunerna ska få möjlighet att ta betalt för tillsyner enligt LSO 2:4.
- **4.4.1 - tillstyrker utredningens bedömning** om att kommunerna med hänsyn till lokala förhållanden bestämmer hur förebyggande verksamhet och räddningstjänst ska utföras och sätter närmare mål för verksamheterna. GR tillstyrker att en tydligare styrning från staten är del av räddningstjänstens utveckling mot en effektivare räddningstjänst. GR efterfrågar också en större stötning från staten i denna typ av frågor med exempelvis handledningar för framtagande av handlingsprogram och riskanalyser.
- **4.4.2 - tillstyrker utredningens bedömning** om den förebyggande verksamheten. För räddningstjänstverksamheten så ligger den lokala riskanalysen som en grund för reglering av förmågebeskrivningen. En tydligare styrning av räddningstjänsternas förmåga vid komplexa händelser bör tydliggöras från myndigheten för samhällsskydd och beredskap.
- **4.5 - tillstyrker utredningens förslag** att likrikta handlingsprogrammen på nationell nivå. Styrningen bör åstadkommas via myndigheten för samhällsskydd och beredskap.
- **4.6 - tillstyrker utredningens förslag** om kommunernas självbestämmande gällande beslutandeprocessen. Däremot så bör den

Remissvar

Datum
[Åtg.Genomförd]

Diarienummer
[Ärende.Diarienummer]

statliga styrningen följa upp och ställa krav på att samråd skett på ett tydligare sätt än idag.

- **4.7 -tillstyrker utredningens bedömning** att förvaltningsorganisationen inte bör förändras. En utveckling av nuvarande reglering handlar om ökad kompetens och förtydligande av ansvar och gränssnitt.
- **5.1 andra stycket - avstyrker utrednings skrivelse**, bristen på författningar och tydlighet från lagstiftningen om vad ett ”*skäligt brandskydd*” innebär påverkar i allra högsta grad även de kommunala räddningstjänsterna, som i sin tillsyn ska försöka tyda och förklara detta mycket otydliga begrepp. Frågan behöver därför analyser utefter vad de kommunala räddningstjänsterna ska framföra på tillsyn och borde därför vara en del av denna utredning och inte bara analyseras utefter vad de enskilda i fråga har för skyldigheter.
- **5.3 - tillstyrker utredningens bedömning** om att skrota/utmönstra den skriftliga redogörelsen. Den skriftliga redogörelsen är till större problem än nytta för räddningstjänsten, som den är utformad idag.
- **5.4 - tillstyrker utredningens förslag** om att ett nationellt mål för den förebyggande verksamheten ska införas. Detta får positiva effekter då det ger tydlighet, inriktning och legitimitet åt den förebyggande verksamheten på de kommunala räddningstjänsterna.
- **5.5 - tillstyrker utredningens bedömning** att handlingsprogrammen för den förebyggande verksamheten behöver förbättras
- **5.6 - tillstyrker utredningens förslag** om att myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska få möjlighet att föreskriva hur kommunens tillsyn ska planeras och utföras. GR vill främst ha mer stöttning i frågan om tillsyn enligt LSO 2:4. Där behöver staten ta ett betydligt större ansvar i tillsynsprocessen, med att exempelvis stötta med tydligare författningar och regleringar.
- **5.7 - tillstyrker utredningens förslag** om att kommunerna ska ta betalt för *tillsyn* istället för enbart *tillsynsbesöket*, för att i större omfattning få möjlighet att arbeta efter självkostnadsprincipen.

Remissvar

Datum
[Åtg.Genomförd]

Diarienummer
[Ärende.Diarienummer]

- **6.4.1 – tillstyrker utredningens bedömning** att flera kommuner behöver utveckla sin samverkan med, dels andra kommuner, men även med andra aktörer inom framförallt blåljusverksamhet. Utveckling av metoder för informationsdelning samt fasta samverkansstrukturer ser GR som två av de mest framträdande förutsättningarna för god samverkan.
- **6.4.2 – tillstyrker utredningens bedömning** att dimensionering av räddningsresurser och grundförmåga inte ska regleras i författning. GR anser att styrningen bör utvecklas och ska ske genom tydliga och mer likformiga handlingsprogram samt genom vägledning om vilken förmåga som behövs för att möta olika olyckor och andra samhällsstörningar.
- **6.4.3 – tillstyrker delvis utredningens bedömning** att initiativ till utökad resurssamverkan i det inledande skedet även i fortsättningen ska komma från kommunerna själva. Genom att nya tydliga handlingsprogram bör innehålla uppgifter om samverkan med kommuner, myndigheter och enskilda, kommer detta att både stimulera och framtvinga framväxten av resurssamverkan. **GR avstyrker** att det finns ett outnyttjat kapacitetsöverskott i egen räddningstjänstorganisation. Med dagens ökade arbetsmiljökrav och ny teknik kommer även att mer tid används för övning, utbildning, återställning och rengöring av material och kläder, samt att med den idag mest vanliga förekommande tjänstgöringsformen (4-skift) och dess begränsningar i arbetstidsuttag så anser GR att heltidsanställda brandmän inom GR fullt ut fyller sin arbetstid. Vilka övriga uppgifter som fördelas på räddningstjänstorganisationen bör kommunerna själva bestämma.
- **6.4.4 – tillstyrker utredningens bedömning** att kommunerna behöver ha förmåga att ta emot externa resurser vid omfattande räddningsinsatser. Stöd och vägledning kommer att behövas för att kommunerna på ett bra sätt ska kunna planera och förbereda detta. För att underlätta för de tillkommande resurserna ser GR det som en stor fördel med en enhetligare organisation vid räddningsinsatser.
- **6.4.5 – tillstyrker utredningens bedömning** att det behövs en effektivare samverkan mellan aktörer som har samtidiga uppdrag. GR håller även med om att det finns behov av en översyn rörande hur aktörssamverkan ska regleras.

Remissvar

Datum
[Åtg.Genomförd]

Diarienummer
[Ärende.Diarienummer]

- **6.5 – tillstyrker utredningens förslag** att kommunerna ska redovisa sin förmåga i räddningstjänstverksamheten. Förslaget ger en tydlig koppling mellan de identifierade riskerna i riskanalysen och förmågan att hantera händelser som leder till räddningsinsatser, både vad det gäller materiella resurser och personalnumerär, men även förmågan att leda räddningsinsatser och samverka med andra aktörer, exempelvis andra kommuner, blåljusorganisationer och specialister.
- **6.6 – tillstyrker utredningens förslag** att ge Arbetsmiljöverket i uppdrag att utreda vilka krav som bör ställas vid rök- och kemdykning i arbetsmiljöhänseende. GR framhåller att rökdykning är en mycket farlig arbetsuppgift som ställer stora krav både på de som genomför uppgiften och den som tar beslutet om att uppgiften ska genomföras. De som genomför uppgiften (rökdykarna) behöver leva upp till ett flertal krav som bland annat innebär krav på utbildning och övning, men även krav vad det gäller fysisk förmåga och hälsotillstånd. GR anser därför att arbetsmiljöverket även ska få uppgift att utreda de föreskrifter som gäller rök- och kemdykning i AFS 2005:6 - Medicinska kontroller i arbetslivet. GR anser vidare att kravet på riskbedömning bör beaktas i utredningen då riskbedömningen är det verktyg som den som beslutar om arbetsuppgiftens genomförande har till sitt förfogande att grunda sitt beslut på. Riskbedömningen bör ju även vara grunden till ett beslut om en rökdykarinsats kan genomföras, på ett ur arbetsmiljösäkert sätt, med lägre bemanning än det idag i AFS 2007:7, reglerade 1+4.
- **6.7 – tillstyrker utredningens förslag** att kommunernas ledningssystem och märkning av utrustning ska författningsregleras. GR anser att samverkan mellan räddningstjänstorganisationer och övriga aktörer kommer att underlättas om det införs en nationell samordning av ledningssystemen och märkning av arbetskläder och utrustning. GR håller med om att myndigheten för samhällsskydd och beredskap bör få uppdraget att meddela innehållet i författningen samt att det i LSO införs en regel om att kommunerna ska ha ett ledningssystem.
- **6.8 – tillstyrker utredningens förslag** att räddningschefens och räddningsledarens roller och befogenheter förtydligas. GR ser det som odelat positivt att befogenheter enligt LSO ska kunna fördelas på flera nivåer av ledning, såväl inre som yttre ledningsnivåer. Då räddningschefen inte ständigt kan vara i tjänst ser GR det som viktigt att det finns stöd i lag för överlämnande av räddningschefens mandat till någon annan befattningshavare. GR tillstyrker att 3 kap. 16§ LSO tas bort och att det istället anges att räddningschefen utser räddningsledare. GR tillstyrker även införande av nytt begrepp: räddningsledningen och att räddningsledningen via delegation från räddningschefen får rätt att besluta att inleda räddningsinsats.

Remissvar

Datum
[Åtg.Genomförd]

Diarienummer
[Ärende.Diarienummer]

- **7.3 - tillstyrker utredningens bedömning.** En tydligare reglering av samverkansstrukturer mellan kommuner ökar förmågan för att utföra både mer komplexa insatser men också flera samtidigt förekommande insatser.
- **7.4 – tillstyrker utredningens förslag.** Regleringen är en förutsättning för starkare samverkansstrukturer i räddningstjänstverksamhet.
- **7.5 – tillstyrker utredningens förslag.** Förslaget medför ingen förändring om avtalssamverkan.
- **8.2.4 - tillstyrker utredningens förslag** om att personal i kommunens organisation för räddningstjänst ska även i fortsättningen som huvudregel vara anställd i kommunen eller ett kommunalförbund. **Men** för att åstadkomma snabbare räddningsinsatser genom ett ökat nyttjande av samhällets samlade resurser ska kommunerna ha möjlighet att träffa avtal med andra om att utföra inledande åtgärder vid en räddningsinsats.
- **8.2.5 – tillstyrker delvis utredningens förslag** om att det ska tydliggöras i lag att räddningsledaren ska vara anställd i en kommun eller ett kommunalförbund. Men som det beskrivs i punkt 8.2.4, så bör det finnas undantag för att ha möjlighet att nyttja samhällets samlade resurser för att åstadkomma snabbare och effektivare räddningsinsatser.
- **8.2.6 - tillstyrker utredningens bedömning** om att ett nytt behörighetskrav bör införas för att vara räddningschef i en kommun. Det är viktigt att den utbildning som ska leda till behörighet är särskilt utformad för att passa för ändamålet och att detta särskilt utreds innan kravet införs.
- **8.3.3 – avstyrker utredningens bedömning och anser sig inte ha tillräcklig insyn för att ta ställning till utredningens förslag.** Utredningen är alltför ensidig i sin bedömning. Arbetet för ökad jämställdhet och mångfald bör främst utgå från ett mångfaldsperspektiv istället för att fördelningen mellan män och kvinnor som arbetar som brandman är styrande. Arbetet för ökad jämställdhet och mångfald är större än enbart på brandmannanivå. Exempelvis är det inom administrativa tjänster är oftast omvänd fördelning vilket inte belyses i utredningen. För att förbättra mångfaldsarbetet på räddningstjänster krävs förändringar i samhället i hur allmänheten ser på räddningstjänsten och individer som arbetar där samt hur utbildningarna som myndigheten för samhällsskydd och beredskap tillhandahåller framställs ur ett mångfaldsperspektiv. Kommunerna och räddningstjänsterna har stort ansvar vid rekrytering och framställning av den egna verksamheten men utveckling i

Remissvar

Datum
[Åtg.Genomförd]

Diarienummer
[Ärende.Diarienummer]

mångfaldsfrågor behövs utvecklas på ett mer strategiskt plan som en del i samhällsutvecklingen för accepterade arbetsplatser för alla.

Mer stöd till kommuner och räddningstjänst behövs för att få positiva effekter i dessa frågor och huruvida det uppnås genom reglering i myndigheten för samhällsskydd och beredskaps instruktion har GR inte tillräcklig insyn i för att kunna ta ställning.

- **8.4.5 - tillstyrker utrednings bedömning** om samtliga listade punkter. GR vill lägga extra vikt på den sista punkten, att anpassa lösningar för att underlätta beredskap. Exempelvis smarta kontorslösningar med bra möjligheter för beredskapspersonal att kunna utföra sina ordinarie arbeten.
- **8.4.6 – tillstyrker utredningens förslag.**
- **8.4.7 – tillstyrker utredningens förslag.** GR upplever inte detta som ett problem i dagsläget. Men ett undantag för deltidsbrandmäns beräkning av arbetslöshetsersättning skulle eventuellt kunna underlätta vid rekrytering.
- **8.4.8 – tillstyrker delvis utredningens bedömning.** Första stycket av bedömningen beskriver att det bör införas en reglering om rätt till ledighet från en anställning hos en huvudarbetsgivare för att tjänstgöra som deltidsbrandman. Denna bedömning **avstyrks** p.g.a. att det inte skulle underlätta rekrytering i framtiden, de skulle snarare försvåra den. Däremot så **tillstyrks** andra delen huruvida huvudarbetsgivarens ska ge tillåtelse för anställda att vara deltidsbrandmän och att detta bör även fortsättningsvis baseras på frivillighet.
- **9:3 - avstyrker utredningens förslag.** GR anser att urvalsgrupperna för SMO bör utredas vidare. Det bör läggas vikt i att utreda huruvida erfarenhet från andra utbildningar snarare kan tillgodoräknas som arbetslivserfarenhet än att införa egen urvalsgrupp. Urvalsfaktorer bör inte baseras på ett jämställdhetsperspektiv, vilket utredningen ger intryck av att göra.
- **9:4 - anser sig inte ha tillräcklig inblick** i myndigheten för samhällsskydd och beredskap finansiering till utbildningsverksamhet för att kunna ta ställning till om bedömningen är rimlig eller inte.
- **9:5 - tillstyrker utredningens förslag.** Den fortsatta utredningen bör belysa behörighetskrav, innehåll, tidsomfattning och frekvens på utbildningar för ledning inom området skydd mot olyckor, för att utbildningarna ska få positiva genomslag för en mer likvärdig kommunal räddningstjänst.

Remissvar

Datum
[Åtg.Genomförd]

Diarienummer
[Ärende.Diarienummer]

- **10.2.3 - avstyrker utredningens förslag** om att flytta ansvaret för tillsynen av kommunens verksamhet enligt Lagen om skydd mot olyckor till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. GR håller med utredaren om att tillsynen kan öka betydligt i kvalitet. Orsaken till att kvaliteten är bristfällig kan vara resursbrist, kompetensbrist eller bristande underlag från den kommunala verksamheten. Om en centralisering av tillsynen skulle ske till myndigheten för samhällsskydd och beredskap ser GR ett stort problem i att den lokala förankringen och kunskapen försvinner eller avsevärt försämras. Länsstyrelsen kommer att få stora problem med att bibehålla kompetensen inom området lagen om skydd mot olyckor då finansieringen för kompetensen försvinner.

Det finns idag en lokal dialog runt handlingsprogram och avvikelser från det vilken skulle försvåras och då i förlängningen bidra till en mindre kvalitativ tillsyn.

Att skapa en mindre grupp av kompetens från Länsstyrelserna och på så vis öka kvaliteten på tillsynen är en bättre lösning. Då behålls både kompetens och det lokala perspektivet beaktas. Detta liknande som utredningen föreslår i ”tillsynsresor” för att vara effektiva. Sett till den effektivitet som utredningen syftar till att öka så borde en resurs och kompetenshöjning i den befintliga tillsynen vara en mer effektiv väg att uppnå önskat resultat.

GR tycker sammantaget att det är en mycket komplex fråga och har inte ett entydigt svar. Därför anser GR att frågan behöver utredas mer innan vi vill göra ett ställningstagande.

- **10.2.5 - avstyrker utredningens förslag.** Det centrala i frågan är att den tillsynsmyndighet som innehar tillsynen över de kommunala räddningstjänsterna har de verktyg i form av föreläggande, vite o.s.v. som den behöver för att göra tillsynen relevant och möjlig att följa upp. Sen om det är länsstyrelsen eller myndigheten för samhällsskydd och beredskap som innehar möjligheten, ligger GR ingen värdering i.
- **10.2.6 - tillstyrker utredningens förslag**
- **10.3 - avstyrker utredningens förslag.** Vid ett övertagande av räddningstjänst är det en hel krishanteringsorganisation som ska bedrivas. Att vid det tillfällen när det ställs väldigt stora krav på samordning av samhällets resurser frångå det väl utarbetade systemet med geografiskt områdesansvar för Länsstyrelsen vore olyckligt. På regional nivå bedriver Länsstyrelsen en rad nätverk som vid en samhällsstörning blir väldigt viktiga strukturer och det är från dessa det kan finnas nyckelpersoner att besätta i ledningsfunktioner. Återigen är den lokala förankringen viktigt och en personkännedom i vardagen gör att krisen hanteras på ett bättre sätt. Länsstyrelserna bevisade under sommaren 2018 att det är en myndighet som klarar av att vara krisledande i samhället. Den samlade förmågan som finns på

Remissvar

Datum
[Åtg.Genomförd]

Diarienummer
[Ärende.Diarienummer]

Länsstyrelsen i Sverige spänner över en rad av specialistkompetenser så som personal, IT, jurister och experter på miljö eller samhällsplanering.

En annan del som behöver klargöras är den ekonomiska delen vid ett övertagande av räddningstjänst. Här kommer stora delar av de resurser som tas i anspråk att vara lokala alternativ regionala vilket gör att Länsstyrelsen har goda förutsättningar utifrån sitt geografiska områdesansvar att resurssätta på ett adekvat sätt.

GR tycker sammantaget att det är en mycket komplex fråga och har inte ett entydigt svar. Därför anser GR att frågan behöver utredas mer innan vi vill göra ett ställningstagande.

- **Punkt 10.4 - avstyrker utredningens förslag** Om det behövs så ska myndigheten för samhällsskydd och beredskap bestämma vilken kommun som ska leda en räddningsinsats. GR avstyrker utredningens förslag. Detta bör i befintliga samverkansstrukturer vara fastställt. Om tveksamheter finns bör det ligga på den myndigheten som har möjligheten att överta räddningstjänst.
- **Punkt 11.3 – tillstyrker utredningens bedömning** att utredningens förslag kan komma att leda till att färre dör och färre skadas utefter de effektiviseringar som föreslås.
- **11.4 – avstyrker utrednings bedömning** att detta i huvudsak ska bli ett kostnadsneutralt förslag. Istället görs bedömningen att främst mindre kommuner kommer att åka på mycket stora kostnader för att klara upprätthålla den föreslagna nivån, även över långsikt.
- **11.4.2 - bedömer sig inte ha tillräcklig insyn** i de ekonomiska detaljerna kring förslaget för att ta ställning till om förslaget anses rimligt eller inte.
- **11.4.3 - bedömer sig inte ha tillräcklig insyn** i de ekonomiska detaljerna kring beräkningen för att ta ställning till om bedömning anses rimlig eller inte.
- **11.5 - tillstyrker utredningens bedömning** att om utredningens förslag går igenom, så kommer det få positiva sidoeffekter för myndigheten för samhällsskydd och beredskap samt kommunerna men negativa sidor för länsstyrelsen.
- **11.6 - tillstyrker utredningens bedömning** att inskränkningarna i det kommunala självstyret inte går utanför vad som är nödvändigt för att få effekt på förslagen

RemissvarDatum
[Åtg.Genomförd]Diarienummer
[Ärende.Diarienummer]

- **11.7 – bedömer sig inte ha tillräcklig insyn** avseende brottslighet och brottsförebyggande arbete för att uttala sig om bedömningen får anses som rimlig eller inte.
- **11.8 – tillstyrker utrednings bedömning** att en viss centralisering kommer att ske som konsekvens av förslagen.
- **11.9 – tillstyrker utredningens bedömning** att de två första förslagen blir sammanlagt kostnadsneutrala samt att det tredje förslaget innebär att kommunerna kommer få möjlighet att avtala med företag och andra att utföra räddningsinsatser.
- **11.10 – bedömer sig inte få tillräckligt underlag** i vilket stöd som myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska ge kommunerna för att det ska få de tydligt positiva effekterna kring jämställdhet- och integration som utredningen bedömer.
- **11.10 andra stycket - motsätter och ogillar denna skrivelse**, som insinuerar att räddningstjänsten idag inte levererar ett likvärdigt skydd mot olyckor till alla medborgare oavsett kön, etnisk eller kulturell bakgrund.
- **12 – tillstyrker utredningens förslag.** GR anser att 2020 är en rimlig tidsangivelse för att författningarna ska träda i kraft samt att det är bra att senare lägga tiden för ständigt upprätthållen övergripande ledning av räddningstjänsten till 2021 för de kommunerna som inte har den tjänsten idag ska få tid att sondera/implementera detta.

Vänliga hälsningar
Robert Strid
Räddningschef